

Egy zenemű három bemutatója

Ez év július 4-én, a Függetlenség Napján, azaz az Egyesült Államok nemzeti ünnepén amerikai kórossal szövetkezve adták elő a MÁV Szimfonikusok Sir William Walton, jeles brit zeneszerző Belsazar lakomája című oratóriumát. Magyarországi bemutató — jelezte a műsorlap.

Hét-nyolc éve talán — nem jegyeztem fel a pontos dátumot — Joó Árpád a Rádió nagye gyűtteseinek élén szintén magyarországi bemutatóként dirigálta Walton alkotását. Az akkor még egyetlen Rádióújságban nyilatkozott a nálunk méltatlanul mellőzött, kiváló angol komponistáról, kinek egyik főművét végre megismertetheti a magyar közönséggel.

Az oratóriumot valójában Forrai Miklós vezényelte először Magyarországon, 1956. május 5-én; az Állami Hangversenyzenekar és a Budapesti Kórus közreműködésével ugyanezen az estén hangzott el először hazai koncertteremben Kodály Missa brevis-ének zenekaros változata. Magam, ki régóta bogarászom Kodály körül, innen tudom a Walton-opus előadási dátumát, egyebekben még emlékszem is rá — mint naplót nem vezető, hó és

nap nélkül —, mert hallottam ezt a koncertet. Lévén 1931-es keletű, a Belsazar valóságos magyar bemutatója sem volt éppen elhamarkodott, ám az érdem mindenképp Forrai professzort illeti.

Mindezt nem holmi zenetörténészkedő pepecselés szándékával írom. Szeretném felhívni műsorszerkesztők—zenekari titkárok—karmesterek figyelmét arra, hogy a „bemutató” minősítés fölöttébb körültekintő eljárást igényel. Persze, a törzsrepertoárt illetően a tévedés teljességgel kizárt. Épelméjű kolléga bizonyonnyal óvakodnék attól, hogy efféle címkével lássa el az Eroicát, vagy a Befejezetlent. Hanem ritkán játszott, kivált pedig XX. században keletkezett darabok minősítésekor nem árt némi óvatosság. Készséggel elismerem, annak megállapítása, hogy a műsorra tűzött zenei ritkaság elhangzott-e már Magyarországon, nem mindig könnyű. Nincs ugyanis a teljesség igényével készült katalógusa a hazai hangversenytermekben előadott, vagyis egyszer már bemutatott műveknek. A zenekar meg nyilvánvalóan nem tudományos kutatóműhely, a műsor összeállítójának — lett légyen karmester vagy szerkesztő — nyilvánvalóan nincs ideje a közeli vagy távolabbi múlt adatainak kurkászására.

Mindenesetre támpontul szolgálhat a Nemzeti — korábban Országos — Filharmónia 1954—1993 között megjelent Műsorfüzete, amelyhez a Budapesten előadott zeneművek megbízható katasztere tartozik. Számtalan adatot tartalmaznak zenekarainkról írt monográfiák (Gábor István: A BHZ-től az ÁHZ-ig, 1984.; Boros Attila: Muzsika és mikrofon. A Rádiózenekar 40 éve, 1985. — mindkettő Zeneműkiadó). Régebbi időkről szól a Filharmonikusok 90. születésnapjára Csuka Béla szerkesztésében 1943-ben kiadott emlékkönyv. Végül, forrásként használható az idősebbek emlékezete (bár kontrollként ilyenkor tanácsos két személytől informálódni).

Más nevében nem ígérhetek, felajánlom azonban segítségemet bármelyik zenekarunknak, ha nálunk ritkán játszott szerző művéről kell eldöntenie, bemutató-e. Felajánlom, hisz 49 éve kaptam első igazi hangversenybérletemet, a memóriám eléggé megbízhatóan működik, a két világháború közötti negyedszázad zenei életéről meg tömérdek adatot, „cédulát” gyűjtöttem.

☞ BREUER JÁNOS

NAGYDOB

Hallottuk, hogy a Miskolci Szimfonikus Zenekar hangszerparkja új nagydobbal gyarapodott. Erről kérdeztük Kovács László karmestert, az együttes művészeti vezetőjét.

— Nagyon régen szerettem volna a zenekarnak egy igazi, nagyon-nagy nagydobot vásárolni, mert úgy érzem, hogy egy bizonyos méret fölött ezek a hangszerek hihetetlen hangzást produkálnak. Most, hogy májusban megvettük a

SONOR 40" x 25"-ös nagydobját, keresem azokat a műveket, ahol a hangszer jelentős szerepet kap. A nagydob Verdi Requiem-jével mutatkozott be Szimonov vezényletével. Mindenkit meghökkenített a régi és az új nagydob közötti különbség. Talán a legfantasztikusabbak a nagydob piano-i, teljesen betölti a teret és ugyanakkor mindenütt csak alig hallható, a forte-kat pedig nem lehet elmesélni, azt hallani kell.

Szerintem ez a hangszer a nagydobok Rolls Royce-a.

Szabó Judith